

Aan aanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH-diensten), multifunctionele centra, observatie-/ diagnose- en behandelingsunits (ODB), vergunde zorgaanbieders (VZA), consulentenwerking

18 september 2023

INF/23/29

Contactpersoon Sven Pans - Sharon Kampil - Lander Huygens
E-mail avf@vaph.be
Telefoon 02 249 36 66
Bijlagen 1

Crisis- en investeringsplan: overzicht en oproep

1. Achtergrond

Vanuit de multifunctionele centra (MFC) worden diverse signalen gegeven rond een toenemende werkdruk, wachtlijsten en personeelsuitval. Deze signalen vormden mee de aanleiding voor de oprichting van de Taskforce crisis in de jeugdhulp. We sommen hier kort de belangrijkste nog even op:

- Een steeds toenemende wachttijd voor jongeren met complexe problematieken (GES, ernstig- meervoudige beperkingen, ...) bij MFC van het VAPH én een steeds zwaardere geïndiceerde ondersteuning (7/7 verblijf, 1 op 1-begeleiding overdag). MFC hebben het gevoel dat ze bekeken worden als eindpunt voor de ondersteuning en vragen naar meer gedeelde verantwoordelijkheid (o.a. vanuit voorzieningen jeugdhulp en GGZ).
- MFC ervaren een wijziging in de doelgroep die instroomt (toenemende agressie, complexiteit en gerechtelijke maatregelen in trajecten): stretchen in doelgroep en aanbod vraagt echter vaak grootschaligheid, gespecialiseerde teams en gespecialiseerde infrastructuur.
- De vroegere voorzieningen zijn destijds omgevormd naar MFC om flexibel en vraaggestuurde trajecten op te zetten en kunnen - binnen hun bestaande middelen - diverse ondersteuningsfuncties aanbieden en combineren. Eén van de belangrijke doelstellingen was daarnaast om residentiële ondersteuning af te bouwen en enkel in te zetten wanneer nodig. Dit betekent dat de MFC qua middelen (personeel, infrastructuur,...) niet zijn aangepast aan deze steeds complexer wordende vragen.

- Indien er een 'kind'problematiek (er is een stoornis/beperking aanwezig) is en/of agressie, wordt er (te) snel naar een MFC gekeken.

Als prioritaire actiepunten werden door de sector de volgende naar voor geschoven

- Omkadering van voorzieningen is niet (goed genoeg) aangepast aan de complexiteit van de doelgroep, en dat uit zich in het bijzonder op:
 - Omkadering van MFC en OBC is berekend op een frequentie van 5 dagen op 7 verblijf per week, versus de steeds grotere vraag naar 7 dagen op 7 verblijf. Dit heeft effecten op de interne capaciteit (verschuiven van middelen naar verblijf) en/of andere organisaties
 - Omkadering van voorzieningen Opgroeien en VAPH is berekend op de veronderstelling dat kinderen en jongeren overdag veelal naar school gaan (behalve de organisaties die in het verleden een erkenning hadden voor niet-schoolgaanden en hier dus een hogere financiering voor kregen), versus de toenemende groep kinderen en jongeren die uitvallen op school en waarvoor naar MFC wordt gekeken voor zowel opvang als ondersteuning overdag. Dit is binnen de huidige omkadering moeilijk te dragen en MFC kunnen de opdrachten van Onderwijs ook niet zomaar overnemen.
 - Omkadering is voorzien op groepswerking, terwijl we in de huidige samenleving en zeker bij complexe problematieken ervaren dat dit groepsmodel op limieten botst. Er is bijgevolg veel meer nood aan tijd, 1 op 1-begeleiding en kleinschaligheid.

De werkzaamheden van de Taskforce mondden uit in een crisis- en investeringsplan jeugdhulp. De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2023 het crisis- en investeringsplan jeugdhulp goed. Hierin wordt voor het VAPH een budget voorzien voor bijkomende middelen voor versterking crisisjeugdhulp en een aantal tijdelijke én structurele versterkingen voor de MFC.

Het VAPH besprak de verschillende actielijnen met een afvaardiging van MFC die de beoogde doelgroep van het crisis- en investeringsplan ondersteunen. Op basis hiervan komen we tot diverse acties. Een aantal daarvan situeert zich op korte termijn, een aantal zijn gepland voor verder in het najaar. In deze nota vindt u een overzicht van deze acties en al eerste oproepen i.k.v. deze acties. Op deze manier hopen we de MFC een duidelijk(er) beeld te geven en kunnen MFC bekijken op welke oproepen men denkt te kunnen intekenen.

Eén van de belangrijkste principes van de investering is dat deze erg gericht zal gebeuren: het is immers de bedoeling dat de MFC die het meest met deze knelpunten en doelgroep in aanraking komen (én deze dus ook al ondersteunen) de nodige middelen krijgen. Dit betekent dat we niet zullen overgaan tot een lineaire verdeling van de middelen over alle MFC, maar op basis van beschikbare informatie uit data (registraties GIR, INSISTO, ...) en bijkomende bevragingen gerichte investeringen zullen doen. Dit heeft ook tot gevolg dat er niet voor alle acties een open oproep zal zijn. Deze nota geeft ook de nodige transparantie betreffende deze acties.

Het onderscheid tussen acties op korte en iets langere termijn roept bij een aantal MFC vragen op, zeker bij MFC die reeds sterk hebben ingezet op deze doelgroep en de intensieve zorg die hiermee gepaard kan gaan. Dit hebben de MFC en de koepels ook al meermaals aangegeven. Vandaar geeft deze oproep ook weer welke acties we nog verder plannen in het najaar.

Tegelijkertijd zijn er een aantal specifieke acties (zoals uitbreiding crisisbegeleiding, ODB, 5/7 naar 7/7) die we snel kunnen opstarten en dus ook snel het verschil kunnen betekenen voor de kinderen en jongeren in kwestie.

2. Oproep

2.1 Uitbreiding crisisbegeleiding en -verblijf

De capaciteit aan verzekerd aanbod van crisisbedden binnen het VAPH is ten opzichte van andere sectoren beperkt. Daarnaast merken we ook grote verschillen in financiering. In het verleden was er onvoldoende financiële ruimte om crisisbegeleiding te organiseren bij elke crisisopname. Dit was dan ook geen verplichting voor de MFC. Begeleiding tijdens een crisisopname aan een minderjarige en diens context is thans essentieel om een kwaliteitsvolle ondersteuning te kunnen aanbieden.

Voor de inhoud van deze crisisbegeleiding en -verblijf verwijzen we graag naar de nota '[Inhoudelijk Referentiekader Typemodules Crisisjeugdhulp](#)' (dd. 30/04/2019). Deze geeft toelichting over wat verstaan wordt onder crisisverblijf (inclusief de aan het verblijf gekoppelde begeleidingscomponent - 4eB) en crisisbegeleiding gekoppeld aan crisisverblijf, met daarbij de inhoudelijke verwachtingen.

Er zijn 4 korte termijn acties betreffende crisisbegeleiding en -opvang :

1. **Uitbreiding** van de **capaciteit crisisverblijf** op basis van de noden in de diverse regio's.
2. **Voorzien van bijkomende capaciteit crisisbegeleiding** om mobiele crisisbegeleiding aan te bieden.
3. **Versterking** van het de **huidige aanbod crisisverblijf** - al dan niet verzekerde capaciteit **bedden - crisisverblijf** om **crisisbegeleiding** te kunnen voorzien én intersectoraal tot een meer gelijk speelveld te komen.
4. **Ontwikkelen van een aantal specifieke plaatsen** waar we de expertise van VAPH, Opgroeien en GGZ verknopen voor kinderen en jongeren waarvoor de reguliere crisiscapaciteit onvoldoende is, maar er (nog) geen nood is aan langdurige intensieve trajecten. Deze wordt nog in nauw overleg met de federale overheid verder uitgewerkt en zal op latere termijn opstarten.

2.2 Uitbreiding van de capaciteit crisisverblijf

Eerst en vooral wordt de **capaciteit aan crisisbedden binnen het VAPH erkende aanbod versterkt**. Voor sommige doelgroepen wordt er een nood ervaren aan bijkomende capaciteit crisisverblijf om een antwoord te bieden aan de aanvragen voor crisisopvang die bij de crisismeldpunten -18 (CMP -18) worden ingediend. Het gaat hier dus om de uitbreiding van crisisverblijf, die exclusief wordt ingezet voor ondersteuning na dispatching door CMP-18.

Inhoudelijk is het een voorwaarde om 7 dagen op 7 crisisopvang te voorzien en aan dit verblijf wordt eveneens crisisbegeleiding gekoppeld. Hiervoor verwijzen we nogmaals naar de nota [‘Inhoudelijk referentiekader typemodules Crisisjeugdhulp’](#).

We voorzien uitbreiding voor minimaal **12 verzekerde bedden crisisopvang met crisisbegeleiding**. Daarnaast staan we open voor voorstellen uit de regio’s om meer te doen in het kader van de crisis die momenteel overal sterk gevoeld wordt. De middelen worden toegevoegd aan de MFC-erkenning (in personeelspunten en werkingsmiddelen. Ook de outputindicator zal verhoudingsgewijs aangepast worden (1 per plaats).

Antwerpen	3
Brabant en Brussel	3
Limburg	2
West-Vlaanderen	2
Oost-Vlaanderen	2
Totaal	12

Er wordt een budget voorzien van **1.300.000 euro voor 12 crisisbedden**. Hierbij houden we rekening met de intensiteit van ondersteuning die nodig is in crisissituaties en baseren we ons op de hoogte van de financiering van andere organisatievormen met een crisisbed.

Dit betekent dat er vanuit het VAPH wordt voorzien in **86 personeelspunten en 10.750 euro werkingsmiddelen per crisisbed**.

In overleg met het VAPH kan bekeken worden of een deel van de voorziene middelen niet toegevoegd wordt aan de erkenning, maar toegevoegd als bijkomende contingent variabele prestaties.

Daarnaast hanteren we de nodige flexibiliteit omtrent de termijnen van de crisisopvang. Het beperken van crisisopvang tot een maximumperiode van 14 dagen (7 dagen, verlengbaar met 7 dagen) beantwoordt niet aan de huidige realiteit. Op deze manier hebben we een aanbod voor kinderen en jongeren met een handicap die in crisissituaties worden opgevangen, maar waar de oriëntatie naar vervolghulp noodzakelijk is.

We maken in deze selectie geen verschil tussen de MFC die vandaag al een verzekerd aanbod hebben of een groot engagement opnemen in de crisisnetwerken, maar wensen te kijken naar de noden die er zijn in een regio.

Verwachtingen:

- De bijkomende plaatsen worden ingezet op basis van de **aangegeven noden van de regio**. Hiervoor is afstemming met CMP-18 van de betreffende regio noodzakelijk.
- Het aanbod kan snel operationeel gemaakt worden.
- Een duidelijk zicht op hoe de begeleiding zal ingevuld worden.

- Indien de bedden tijdelijk niet bezet zouden zijn, kan de crisisbegeleiding worden ingezet in andere lopende crisistrjecten waar de handicapspecifieke expertise vereist is.

Het VAPH kan de beslissing herroepen als het vaststelt dat het multifunctioneel centrum de toegekende middelen niet (meer) aanwendt voor crisisbegeleiding of -opvang.

2.3 Bijkomende capaciteit crisisbegeleiding

In Oost- en West-Vlaanderen ontvangen enkele organisaties met VAPH-expertise projectsubsidies vanuit het agentschap Opgroeien om een capaciteit mobiele crisisbegeleiding uit te bouwen. Deze pilootprojecten worden door de CMP-18 van die regio's als zeer waardevol ervaren.

In eerste instantie kijken we naar diensten met een bestaande traditie in mobiele en ambulante (crisis)ondersteuning aan gezinnen met minderjarige kinderen met een handicap. Ook op vlak van doelgroep gaat de voorkeur - omwille van de gesignaleerde noden - uit naar aanwezige expertise rond ASS, GES en/of matig verstandelijke beperking.

Op deze manier ontstaat er een aanbod van crisisbegeleiding met handicapexpertise. Niettegenstaande deze begeleiding tewerkgesteld zal zijn in het MFC zal het noodzakelijk zijn om tot een samenwerking te komen met gevestigde organisaties als CMP-18, Crisishulp aan Huis, mobiel crisisteam GGZ, OOC crisis units, etc., maar ook instappen in intervisie en supervisie van crisisbegeleiders.

Vanuit het VAPH leggen we niet op dat deze ondersteuning enkel geboden kan worden in een thuiscontext. Het kan zowel gaan om het ondersteunen van kinderen en gezinnen thuis, maar eveneens rond een crisissituatie in een pleeggezin, voorziening of crisisopvang. Ook de frequentie leggen we niet vast gezien er nood kan zijn aan zowel kortdurende interventies als langere crisisbegeleidingen. Op die manier kunnen we kinderen en jongeren maximaal in hun eigen context bijstaan als er zich een crisis voordoet.

We voorzien hiervoor middelen voor 15 VTE (bachelor) in personeelspunten en bijhorende werkingsmiddelen die toegevoegd worden aan de MFC-erkenning.

Ook hiervoor wordt een budget van **1.300.000 euro voorzien**. Dit betekent dat we **71 personeelspunten en 83,2 euro werkingsmiddelen per personeelspunt** kunnen toevoegen aan de MFC-erkenning.

Antwerpen	3
Brabant en Brussel	3
Limburg	3
West-Vlaanderen	3
Oost-Vlaanderen	3
Totaal	15

AANVRAGEN (actiepunten 2.2 en 2.3)

Voor beide actiepunten kunnen MFC's een gemotiveerde aanvraag indienen bij het VAPH. MFC's kunnen een aanvraag indienen voor beide actiepunten, maar dit kan ook afzonderlijk. De aanvraag gebeurt aan de hand van het door het VAPH opgestelde sjabloon (in bijlage) en bevat volgende elementen:

- identificatiegegevens van de initiatiefnemer.
- een omschrijving van de ondersteuning die zal worden gerealiseerd
 - Hoe wordt het crisisverblijf en/of de crisisbegeleiding ingevuld
 - Hoe wordt de samenwerking en communicatie met de partners in de regio en het crisismeldpunt verzekerd
 - Beoogde doelgroep: leeftijd, regio, handicapprofiel en hoe dit inspeelt op de aanwezige noden in de regio
- beoogd geografische bereik van het initiatief
- praktische organisatie:
 - wanneer kan er opgestart worden

TIMING

Indienen aanvraag: 1 oktober 2023

Beoordeling VAPH: 15 oktober 2023

Start erkenning: 1 november 2023

2.4 Versterking van het huidige aanbod crisisverblijf met crisisbegeleiding

Naast bovenvermelde uitbreidingen van capaciteit is dit actiepunt erop gericht om het huidige aanbod van crisisopvang te versterken. Dit betekent een gerichte investering in de MFC die reeds een groot engagement opnemen in de crisisopvang van minderjarigen met een handicap die aangemeld worden bij de CMP-18.

Hiervoor voegen we structureel middelen voor crisisbegeleiding toe aan de huidige crisisbedden om de nodige kwaliteit in crisistracten te kunnen bieden en de uitstroom te faciliteren. Dit betekent ook dat de inhoudelijke verwachtingen van deze crisistracten worden bijgesteld en er bij elke crisisopvang ook crisisbegeleiding aangeboden moet worden. De inhoudelijke verwachtingen werden eveneens geschetst in punt 2.1 en 2.2 van deze nota.

Indien de plaatsen crisisopvang (tijdelijk) niet worden ingevuld kunnen de middelen ingezet worden voor andere ondersteuningsvragen die gesteld worden aan het MFC.

Voor deze gerichte uitbreiding wordt een selectie van MFC aangesproken. Deze selectie gebeurt op basis van de huidige engagementen in CMP-18:

- Voorbije jaren minstens 5 crisisopnames op jaarbasis
- Voorbije jaren minimaal 70 dagen crisisopvang op jaarbasis

Op basis van deze parameters komen **20 MFC** in beeld. Dit betreft zowel MFC met een verzekerd aanbod crisisopvang als MFC zonder dit verzekerd aanbod.

Budgettair betekent dit een totale investering van **950.000 euro**. Per MFC is dit een toevoeging van **39 personeelspunten en 3.400 euro werkingsmiddelen** aan de erkenning.

TIMING

MFC zullen in de week na het verspreiden van deze omzendbrief een voorstel krijgen van het VAPH voor aanpassing van de erkenning. De nodige instructies zullen hierin vermeld worden. De aanpassing van de erkenning zal vanaf 1 november 2023 kunnen ingaan.

VERWACHTINGEN

Vanuit het VAPH zijn de verwachtingen aan deze MFC dat het aantal begeleidingscontacten (mobiel/ambulant) stijgt, maar ook dat de engagementen die men in het crisisnetwerk aangaat blijven gelden en met deze investering ook een inhoudelijk uitgebreidere invulling krijgen. CMP-18 blijft de eerste partner in de regio om dergelijke engagementen mee te bespreken, maar indien deze in de toekomst wijzigen kunnen met deze middelen andere partners aangesproken worden.

Naast de inzet tijdens crisisopvang via CMP-18 kunnen de bijkomende middelen eveneens ingezet worden voor een intensivering van mobiele begeleiding bij complexe (residentiële) trajecten.

Wat betreft de termijnen hanteren we dezelfde flexibiliteit als omschreven in punt 2.1.

2.5 Specifieke acties jongvolwassenen

Ook jongvolwassenen die de overgang naar meerderjarigheid maken vormen een bijzondere doelgroep die binnen deze problematiek naar voren komt. Ondanks diverse initiatieven (zoals het Actieplan Jongvolwassenen, PVB na Jeugdhulp, uitbreiding RTH,...) zien we dat er nood is aan extra ondersteuning voor jongvolwassenen met een handicap, zeker wanneer er sprake is van complexe problematieken en/of complexe vragen. De acties die we rond deze doelgroep wensen op te zetten, richten zich zowel op een doorgedreven intersectorale samenwerking, als op gerichte acties binnen het huidige hulpaanbod van het VAPH.

Zo zijn er jongvolwassenen met een handicap die vanwege hun complexe, meervoudige hulpvraag er niet in slagen de voor hen nodige zorg en ondersteuning te vinden. Het gaat om jongvolwassenen met een handicap met vragen naar zeer intensieve ondersteuning én veelal aangepaste

infrastructuur. De profielen van deze VAPH-cliënten bevinden zich vooral op de dwarsdoorsneden tussen VAPH, justitie en psychiatrie en vereisen een intersectorale aanpak om tegemoet te komen aan hun noden. Voor deze doelgroep voorzien we:

- **Uitbreiding van de capaciteit van de ODB-units naar zes plaatsen per provincie (voor twee units 3 bijkomende plaatsen en een extra unit in Vlaams-Brabant) en een verlaging van de leeftijdsgrens naar 16 jaar voor jongvolwassenen met een handicap.** De ODB-units voorzien in kortdurende diagnostische en behandelingstrajecten voor meerderjarige personen (vanaf 18 jaar) met een verstandelijke beperking en bijkomende psychiatrische problematiek. Deze residentiële capaciteit is beperkt (n=18). De laatste tijd merken de ODB-units een stijgende vraag naar ondersteuning voor jongvolwassenen (16-25 jaar). Om gebruik te kunnen maken van een ODB-unit is echter minstens een toewijzing voor een PVB nodig. Het aanbod binnen de jeugdhulp (GES+, OBC) is er voornamelijk voor kinderen en jongeren met gedragsproblemen en normale/zwakbegaafdheid, niet voor deze groep, wat ook binnen de taskforce crisis in de jeugdhulp naar voren kwam. Een verlaging van de leeftijdsgrens komt tegemoet aan de vragen voor jongvolwassenen. Door een uitbreiding van de capaciteit is er daarnaast meer ruimte om aan deze vragen te beantwoorden en is meer spreiding van de vragen over de provincies heen mogelijk. De uitbreiding is niet alleen van belang voor jongvolwassenen, maar ook voor volwassenen met complexe problematieken. Als er reeds ondersteuning is in de jongvolwassenheid, heeft dit bovendien mogelijk een impact op positieve wijze op de gedragsproblemen en de omgang ermee in de latere volwassenheid. De voorgestelde uitbreiding is reeds afgestemd met de sector en betreft een uitbreiding van 3 naar 6 plaatsen voor twee units (De Lovie en Broeder Ebergiste). In Vlaams-Brabant is momenteel nog geen ODB-unit. Een ODB-unit van 6 plaatsen is ook hier aangewezen. De praktische consequenties voor de bestaande ODB-units worden met de aanbieders verder afgestemd. Voor de ODB-unit in Vlaams-Brabant zal een oproep gelanceerd worden. We voorzien hiervoor in totaal **1.500.000 euro** (740.000 euro voor de uitbreiding van de twee units samen en nog eens 740.000 euro voor een extra unit-in Vlaams Brabant).
- **Extra middelen voor de versterking van de capaciteit van de consulentenwerking om rond deze leeftijdsgroep extra ondersteuning te kunnen voorzien.** Het VAPH financiert in elke provincie een consulentenwerking. De toegekende middelen (zie onder) en taakinvulling consulentenwerking willen we uitbreiden om instroom te faciliteren en duurzame oplossingen te verankeren mits coaching van het traject binnen de beoogde setting van opstart tot afronding. Complexe dossiers vragen begeleiding op maat, zowel van de cliënt als van het team. We willen inzetten op uitbreiding van het consulententeam om de wachttijd voor opstart te verlagen en een voldoende langlopende coaching en outreach te kunnen garanderen. We verdubbelen de budgetten per consulentenwerking: we wensen de ondersteuning van de instroomtrajecten te intensifiëren zodat complexe dossiers minder lang moeten wachten op een opstart casemanagement enerzijds en we ondersteunen VZA's die aan de slag gaan met meer dan gemiddeld complexe dossiers (goedgekeurd voor intensieve bemiddeling of met een dubbeldiagnose-profiel) tot een jaar na de instroom zodat zij gebruik kunnen maken van teamondersteuning / outreach door de consulentenwerkingen. We voorzien hiervoor **315.000 EURO**

Daarnaast voorziet het VAPH samen met het Agentschap Opgroeien en het Departement Zorg op korte termijn ook een actie die inzet op kwetsbare jongvolwassenen waarvoor laagdrempelige ondersteuning nodig is die enkel gerealiseerd kan worden via een doorgedreven intersectorale samenwerking. De resultaten van de dak- en thuislozentellingen uitgevoerd door de KU Leuven, gefinancierd door het Departement WVG en de Koning Boudewijnstichting¹, tonen immers aan dat 20 tot 25% van de getelde dak- en thuislozen jongvolwassenen zijn, waarvan bij 13% van deze jongeren ook sprake is van een verstandelijke beperking.

Het VAPH zet zich reeds in voor deze doelgroep binnen de Pilootfase nieuw beleid rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). Binnen dit pilootproject kregen 111 initiatieven via extra middelen uit het Zorginvesteringsplan (bijkomende) capaciteit RTH; 5 van deze initiatieven zetten zich rechtstreeks in voor de doelgroep personen met een (vermoeden van) handicap in (dreigende) dak- en thuisloosheid, waaronder ook specifiek jongvolwassenen met een (vermoeden van) handicap. Gelet op de multiproblematieken waar deze doelgroep veelal mee te maken heeft en de intersectorale ondersteuning die nodig is om deze aan te pakken, voorziet het VAPH bijkomend **320.000 euro** binnen een intersectorale oproep vanuit het beleidsdomein WVG voor de versterking van de dienst- en hulpverlening voor jongvolwassenen in (dreigende) dak- en thuisloosheid. Deze oproep vindt u [hier](#)².

3. Verdere acties in het najaar

3.1 Investering in en uitbreiding van MFC

Om deze crisis het hoofd te bieden is er in het crisis- en investeringsplan naast de gerichte acties op korte termijn - een sterke investering in de MFC. Deze actie valt uiteen in drie grote lijnen.

Als eerste lijn voorzien we in een **gerichte investering in de MFC om meer 7 op 7 verblijfsondersteuning te kunnen bieden voor kinderen en jongeren die reeds begeleid worden, maar waar het MFC niet tegemoet kan komen aan de vraag naar een uitbreiding van de geboden ondersteuning**. De huidige MFC-erkenningen zijn niet of slechts gedeeltelijk voorzien op een uitgebreide weekendopvang.

Begin juni stuurde het VAPH een bevraging uit om beter zicht te krijgen op wie er nu verblijft in een MFC en wachtende is op bijkomende ondersteuning, die nu niet geboden kan worden. In de bevraging werd ook gepolst naar wat de MFC nodig hebben om hieraan tegemoet te kunnen komen. De bevraging kende een brede respons. 64 van de door het VAPH erkende MFC vulden deze bevraging in.

De bevraging geeft naast inzicht in een aantal concrete cijfers ook bijkomende informatie over knelpunten of alternatieve voorstellen. Uit de resultaten van de bevraging concluderen we dat enerzijds de nood aan intensievere vormen van verblijf groot is. MFC geven aan dat ze voor 425 minderjarigen die reeds bij hen verblijven niet tegemoet kunnen komen aan de vraag naar 6 tot 7 nachten verblijfsondersteuning. Zoals reeds vermeld was één van de belangrijke doelstellingen van

¹ [Telling dak- en thuisloosheid | Armoede - DWVG \(vlaanderen.be\)](#)

² <https://www.jeugdhulp.be/professionelen/actoren-jeugdhulp/private-voorzieningen-jeugdhulp/rondzendbrieven-regelgeving-en-notas>

de flexibele regelgeving nochtans residentiële ondersteuning afbouwen en deze enkel in te zetten wanneer nodig.

Hieraan gekoppeld is ook de vraag naar bijkomende middelen - zowel op vlak van variabele prestaties als personeelsmiddelen, maar ook uitbreiding in werkingsmiddelen - groot. Een kleine meerderheid van de MFC ervaren een tekort aan variabele prestaties en een groot aantal MFC zou minstens gedeeltelijk tegemoet kunnen komen aan deze vragen bij een uitbreiding van de personeelscapaciteit. Anderzijds signaleert men ook andere knelpunten als infrastructuur of krapte op de arbeidsmarkt tot alternatieve voorstellen die met de nodige aandacht bekeken dienen te worden.

Deze gegevens trachten we te leggen naast de andere die we hebben vanuit de intersectorale toegangspoort (onder andere op welke MFC zit de druk, welke zijn de cliënten die hier het meest nood aan hebben) en vanuit onze gegevens uit de geïntegreerde registratietool (GIR).

Anderzijds zullen er middelen ingezet worden voor een **aangepaste omkadering bij die MFC die de crisis het meest ervaren**. Dit betekent structureel middelen toevoegen in de MFC-erkenning om de mogelijkheid naar verblijf in weekends en schoolvervangende dagopvang te vergroten, en dit voor complexe doelgroepen met een ernstige ondersteuningsnood.

Deze middelen zullen op een beargumenteerde wijze georiënteerd worden naar die MFC die hierin het meest gevat worden en er zal dus niet overgegaan worden tot een lineaire verdeling over alle MFC: niet alle organisaties ervaren deze nood even sterk en we wensen met de beschikbare middelen net de MFC die dat wel ervaren voldoende krachtig te ondersteunen zodat de ondersteuning kan geoptimaliseerd worden. Het is belangrijk dat deze redenering vanuit de overheid wordt aangereikt, uiteraard in volle transparantie met de betrokken actoren.

Hiervoor kijken we naar het huidige aanbod van de MFC, namelijk wie doet er veel voor een - waar we van kunnen veronderstellen - doelgroep die een aanzienlijke personele inzet vereist in een moeilijke context (gedrag, ernst handicap, thuiscontext) en dat in hoge frequenties van de ondersteuningsfuncties verblijf en schoolvervangende dagopvang.

Daarnaast kijken we naar de beschikbaarheid van het aanbod in een regio. Op deze manier vermijden we dat opnieuw eventueel bijkomende middelen overwegend naar regio's gaan waar er al een uitgebreid(er)e werking is. In regio's waar er geen of een beperkt aanbod is weten we dat de druk op het resterende aanbod (te) groot is.

Dit betekent dat een versterking en uitbreiding van huidige werkingen, zodat een MFC zijn zorg- en ondersteuningsaanbod beter kan afstemmen op de noden en vragen in lopende en toekomstige trajecten. Zo zou er beter ingespeeld kunnen worden op vragen naar intensievere ondersteuning in huidige ondersteuningsfuncties, maar ook schakelingen naar hogere frequenties of tussen ondersteuningsfuncties mogelijk maken.

Tenslotte omvat deze actie ook een **structurele uitbreiding van MFC-capaciteit zodat er meer minderjarigen met een handicap ondersteund kunnen worden binnen verblijfssettings en/of**

schoolvervangende dagopvang. Naast de signalen vanuit lopende ondersteuning is ook de nood naar bijkomende ondersteuningsmogelijkheden zeer groot, met zeer lange wachttijden voor bepaalde doelgroepen en/of ondersteuningsvormen. Hieraan wil het crisis- en investeringsplan eveneens tegemoetkomen.

Gezien de samenhang tussen al deze acties opteren we ervoor om deze oproepen te bundelen. We voorzien hiervoor binnenkort nog verdere communicatie.

Timing: oproep november 2023

3.2 Crisis

Voor een groep kinderen en jongeren is er een combinatie nodig tussen expertise in psychiatrische problematiek, contextproblematiek en handicap. Ondanks diverse initiatieven, is er nog steeds casuïstiek waar sectoren om diverse redenen geen aanbod (willen/kunnen) voorzien en de aanwezigheid van één van deze kenmerken als een exclusiecriteria wordt gehanteerd. Er wordt vanuit diverse sectoren en overheden ingezet maar deze inspanningen lopen te vaak versnipperd. We beseffen daarnaast terdege dat zowel financiering (en de soms erg grote verschillen erin) als infrastructuur naast expertise ook doorslag kunnen geven om al dan niet een aanbod te doen. Er is nood aan een sterke gedeelde verantwoordelijkheid maar ook een structurele manier van samenwerking waar de juiste expertise structureel kan ingezet worden en er een kruisbestuiving is van de diverse expertises. Samen organiseren van aanbod biedt daarop de meeste garanties. We denken hier aan aanbod dat qua termijnen een brug vormt tussen de klassieke crisisopvang binnen welzijn en de eerder langdurige trajecten. We denken hier aan opvang van bv. 2 a 3 maanden. Dit wordt verder uitgewerkt tussen de diverse actoren en middelen zowel vanuit crisis- en investeringsplan als federale overheid worden gepoold.

Timing: oproep najaar 2023

3.3 Specifieke acties jongvolwassenen

Het VAPH voorziet extra middelen om initiatieven op te starten die inzetten op **intersectorale samenwerking over beleidsdomeinen heen**: bv. samenwerking met GBO, CAW, werken, wonen, psychiatrie, ... om jongvolwassenen op weg te zetten in hun volwassen leven. We hebben hier, onder andere met de pilootprojecten RTH, een aanbod in en wensen dit verder in kaart te brengen en te stroomlijnen. We stemmen dit ook af met andere intersectorale initiatieven en brengen hen in contact.

Specifiek zien we binnen het huidige aanbod nog een extra nood aan:

- specifiek aanbod gericht op voor- en naschoolse opvang (incl. weekend) voor minderjarigen met een handicap die gebruik maken van buitengewoon onderwijs en geen gebruik maken van MFC-ondersteuning.
- Specifiek aanbod gericht op dagbesteding voor jongvolwassenen met een dubbeldiagnose, met oog op inclusie in de samenleving.

Deze oproep wordt verder uitgewerkt met het departement Onderwijs om in het juiste aanbod te kunnen voorzien.

Timing: oproep najaar 2023

James Van Casteren
Administrateur-generaal